

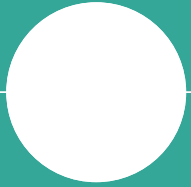
Mielenterveystyön ja päihde- ja riippuvuustyön erityispalvelujen asumis- ja kuntoutuspalvelujen sekä katkaisu- ja vieroitushoidon hankinta.

Terveysten ja toimintakyvyn edistämisen
lautakunnan kokous 24.3.2026

16.3.2026

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Mielenterveys- ja päihdepalvelut, Asumis- ja kuntoutuspalvelut - palvelualue

Mielenterveystyö ja päihde- ja riippuvuustyö

- Päihde- ja riippuvuustyön (SHL 24 §) tehtävänä on ehkäistä päihde- tai muita riippuvuuksia ja mielenterveystyön (SHL 25 §) edistää mielenterveyttä tarjoamalla tukea oikea-aikaisesti osana sosiaalihuoltolain 14 §:n mukaisia yleisiä palveluja. Päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut (SHL 24 a §) täydentävät sosiaalihuoltolain mukaan muita lain 14 §:ssä tarkoitettuja päihitteettömyyttä tukevia tai päihteiden ongelmakäytön vuoksi tarvittavia yleisiä sosiaalipalveluja.
- Päihde- ja riippuvuustyössä yleiset palvelut yleensä riittävät silloin, kun ongelmat eivät ole äärimmäisiä, ihmisellä on omia sosiaalisia verkostoja, hän on mielenterveys-, päihde- ja riippuvuushoidon piirissä ja hänen toipumisensa on edistynyt. Erityisiä päihde- ja riippuvuustyön palveluja taas tarvitaan usein silloin, kun ongelmat ovat vaikeita ja yhteen kietoutuneita, ihminen on jäänyt peruspalvelujen ulkopuolelle tai muut palvelut eivät ole riittäviä tai tarkoituksenmukaisia.

Sosiaalihuollon palvelu-uudistus. Työryhmän ehdotukset. (2026) Sosiaali- ja terveysministeriö. Raportteja ja muistioita: 2026:5

Kanta-Hämeen hyvinvointialue

Hyvinvointialuejohtaja **Olli Naukkarinen**

Terveyspalvelujen toimiala

Toimialajohtaja Jarmo Lappalainen

Mielenterveys- ja päihdepalvelut tulosalue

Tulosaluejohtaja Paula Turunen

**Mielenterveys- ja
riippuvuuspalvelut**
(9.3.2026 alkaen)

Palvelupäällikkö
Sari Järvinen

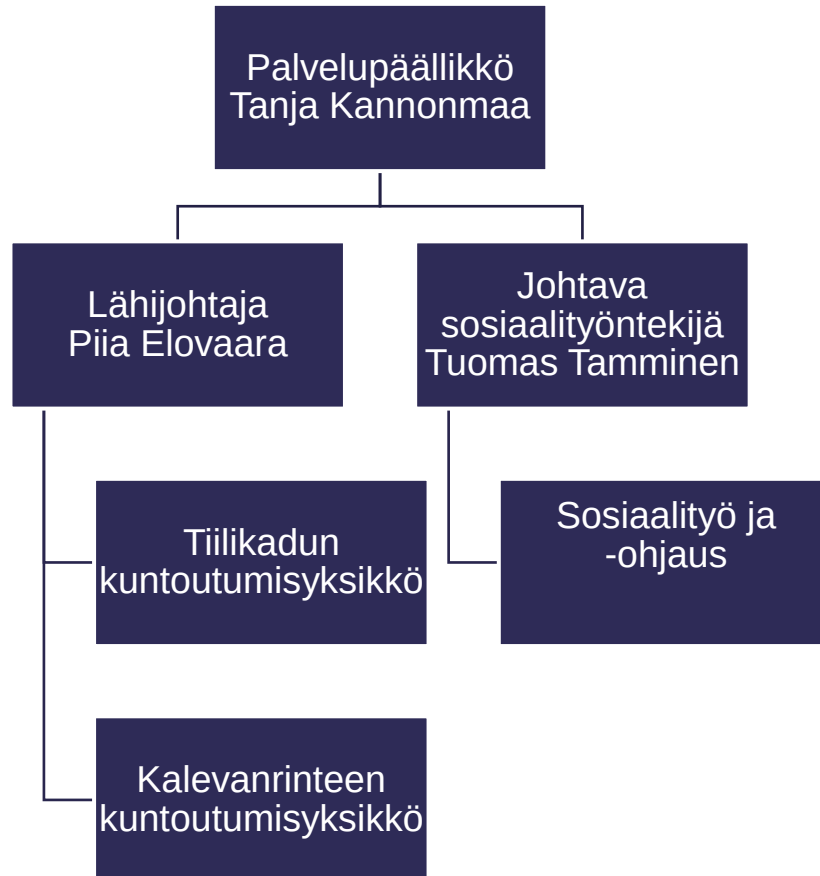
**Asumis- ja
kuntoutuspalvelut**

Palvelupäällikkö
Tanja Kannonmaa

**Integroituvat päihde- ja
riippuvuustyön palvelut**
(31.12.2026 saakka)

Palvelupäällikkö
Tuulikki Forssén

Asumis- ja kuntoutuspalvelujen palvelualue

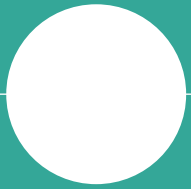

- Asumis- ja kuntoutuspalvelujen palvelualue vastaa Kanta-Hämeen hyvinvointialueen yli 18-vuotiaiden sosiaalihuollon mielenterveystyön ja päihde- ja riippuvuustyön eriytyispalvelujen asumis- ja kuntoutuspalvelujen järjestämisestä ja kustannuksista pl. päihdelaitoskuntoutus. Palveluissa ei ole yläikärajaa.
- Sosiaalityön ja -ohjauksen yksikössä toimii Dynamo-tiimi, jossa kartoitetaan ennen palvelujen myöntämistä asiakkaan tuen ja palvelujen tarve.
- Asiakkuuden jatkuessa tuen tarpeen kartoittamisen jälkeen Suunnitelmallisen ja tavoitteellisen sosiaalityön –tiimin sosiaalityöntekijät ja/tai palveluohjaajat ovat mukana asiakkaan elämässä koko palvelujen keston ajan.
- Palvelualueen yksi merkittävistä vahvuuksista on sen sijainti organisaatiossa Terveyspalvelujen toimialalla, joka parantaa sosiaali- ja terveydenhuollon mielenterveys-, päihde- ja riippuvuuspalvelujen saatavuutta, laatua ja tarpeen mukaisuutta sekä vahvistaa asiakkaan oikeuksia saada yhdenvertaisesti tarvitsemiaan palveluja.

Palvelualueen talous 2025-2026

- vuonna 2025 koko palvelualueen toimintaan käytettiin 13 700 605 €. Vuoden 2025 aikana taloutta saatiin tasapainotettua ja säästöä syntyi alkuperäiseen käyttösuunnitelmaan 2025 nähden yhteensä **1 343 640 €**. Vuonna 2025 palvelualueen toimintaan käytettiin edelliseen vuoteen 2024 verrattuna yhteensä **1 908 791 €** vähemmän rahaa.
- vuonna 2026 palvelualueen kokonaisbudjetti on 12 600 871, joka on **1 099 734 €** pienempi, kuin vastaava summa vuonna 2025. Vuoden 2026 palvelualueen taloudellinen tilanne sekä lakisääteisten palvelujen järjestäminen niille osoitettujen määrärahojen puitteissa muodostavat poikkeuksellisen haastavan kokonaisuuden operatiiviselle johtamiselle. Asiakasturvallisuutta ei kuitenkaan missään tilanteessa vaaranneta, ja erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden kohdalla sosiaalihuollossa ratkaisevana lähtökohtana on aina asiakkaan etu. Kaikki realistiset sopeuttamistoimet on toteutettu jo aiempina vuosina, mikä lisää tarvetta kustannustehokkaille vaikuttavuusperustaisille hankinnoille.
- syyskuussa 2025 tehdyn mittauksen mukaan yhteensä yksityisillä palveluntuottajilla oli Kanta-Hämeen hyvinvointialueen alueella 443 ylimääräistä asiakaspaikkaa Oma Hämeen tarpeisiin nähden (TU 236, YHT 104, YMP 103), joka mahdollistaa palveluntuottajien asiakaspaikkojen myynnin toisille hyvinvointialueille. Jokainen muun hyvinvointialueen asiakas on Oma Hämeelle merkittävä taloudellinen riski, koska lain mukaan kotikunnan vaihtuessa asiakkaan palvelujen järjestämisestä aiheutuvat kustannukset siirtyvät Oma Hämeelle (Sote-järjestämislaki 612/2021, 54 §).

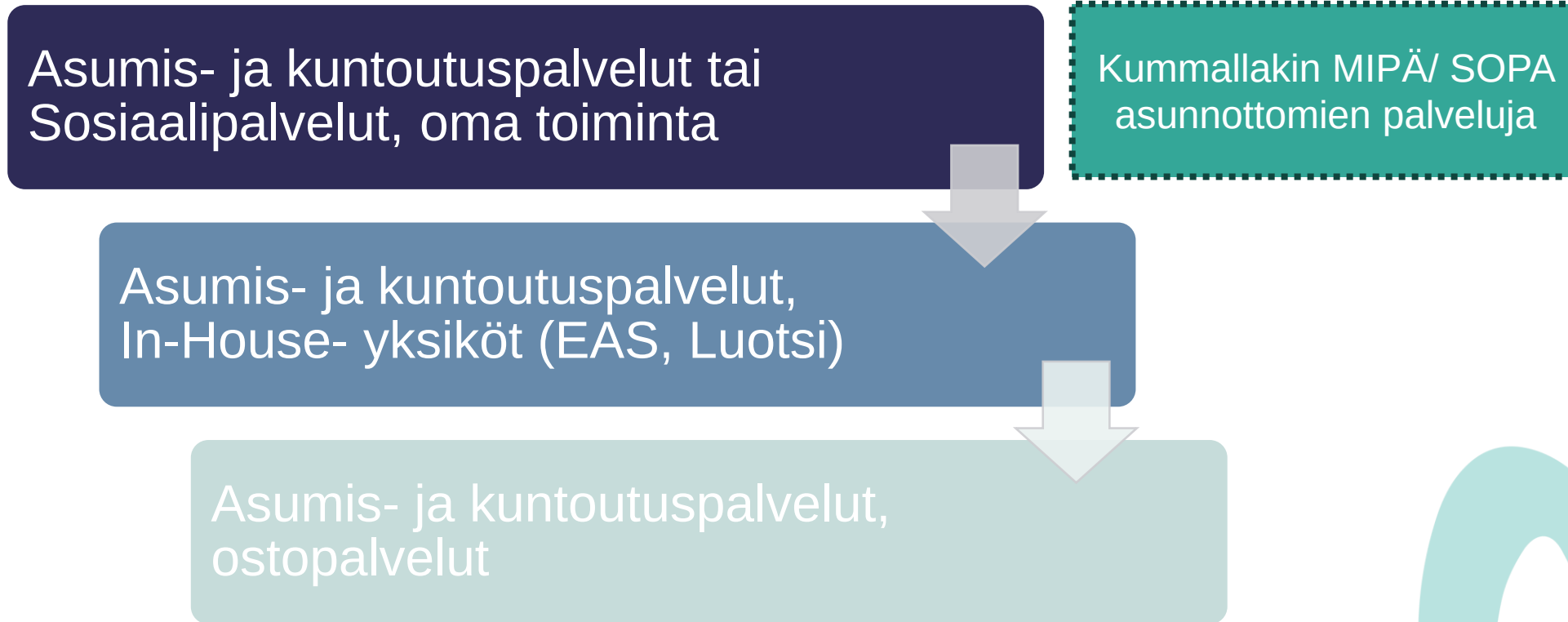

Mielenterveys- ja päihde- ja riippuvuustyön toimintaympäristö

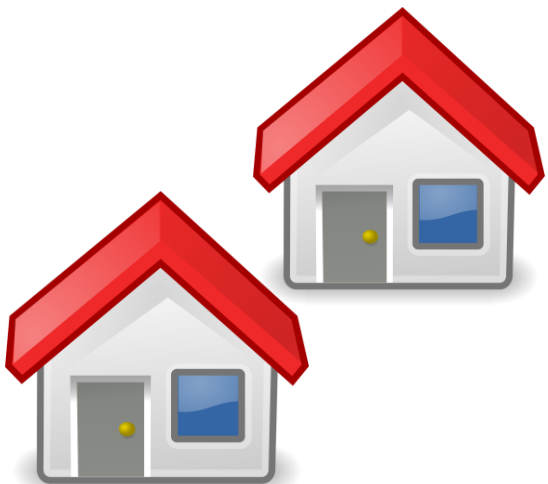

Toimintaympäristö asumispalvelujen järjestämisen näkökulma

Yksityiset palveluntuottajat

In-House EAS Länsituuli

200 ap (n.78-108) tuettu asuminen
29 ap yhteisöllinen asuminen

& MT Kotipesä

5 ap tuettu asuminen
3 ap yhteisöllinen asuminen

PH Tiilikadun kuntoutumisyksikkö:

- 2 ap selviämisasema / tilapäinen asuminen (päihteet salliva)
- 1 ap tilapäinen asuminen 1 ap (päihteetön)
- 10 ap tuettu asuminen (hajasijoitettu asuntokanta)
- 16 ap sosiaalinen kuntoutus (ryhmämuotoinen)
- 14 ap yhteisöllinen asuminen (päihteetön)
- 5 ap ympärivuorokautinen palveluasuminen, pitkäaikainen (päihteetön)
- 2 ap ympärivuorokautinen palveluasuminen, lyhytaikainen (päihteetön)

Takumäenkujan välivuokra-asunnot, 12 +1
asuntoa, päihteet sallittu ja tukipalvelut esim. tuettu asuminen, kotihoito yms. järjestetään asiakkaan tuen tarpeen mukaisesti. Päihdehaittoja vähentävät asumispalveluista yhteisöllinen/ ympärivuorokautinen suoramarkkinointi.

Sotkankadun välivuokra-asunnot,
Palvelua tuottaa A-klinikka Oy
36 asuntoa, päihteetöntä asumista:
1 ap tilapäinen asuminen
15 ap tuettu asuminen
10 ap yhteisöllinen asuminen
10 ap ympärivuorokautinen palveluasuminen

Muut hva toimijat, Kaupungit/
kunnat, Kela,
EHTA, Työhäme, RISE,
Turvakodit jne.

Terveystieteiden

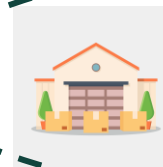
ASIAKAS & SOSIAALITYÖ JA -OHJAUS

- Asiakasohjausyksikkö Dynamo
- Suunnitelmallinen ja tavoitteellinen asiakastyö, SUPA
  - sosiaalityö ja -ohjaus
  - sosiaalinen kuntoutus
  - työtoiminta (ostetaan in-house-yksikkö Työvalmennussäätiö Luotsi sr)
  - asiakaspalvelujen ostot

Aikuissosiaalityön mipä/ asunnottomien palvelut

Taarinrinteen välivuokra-asunnot (Loppi)
Sataman välivuokra-asunnot (Forssa)
Tuetun asumisen tiimi (Riihimäki)

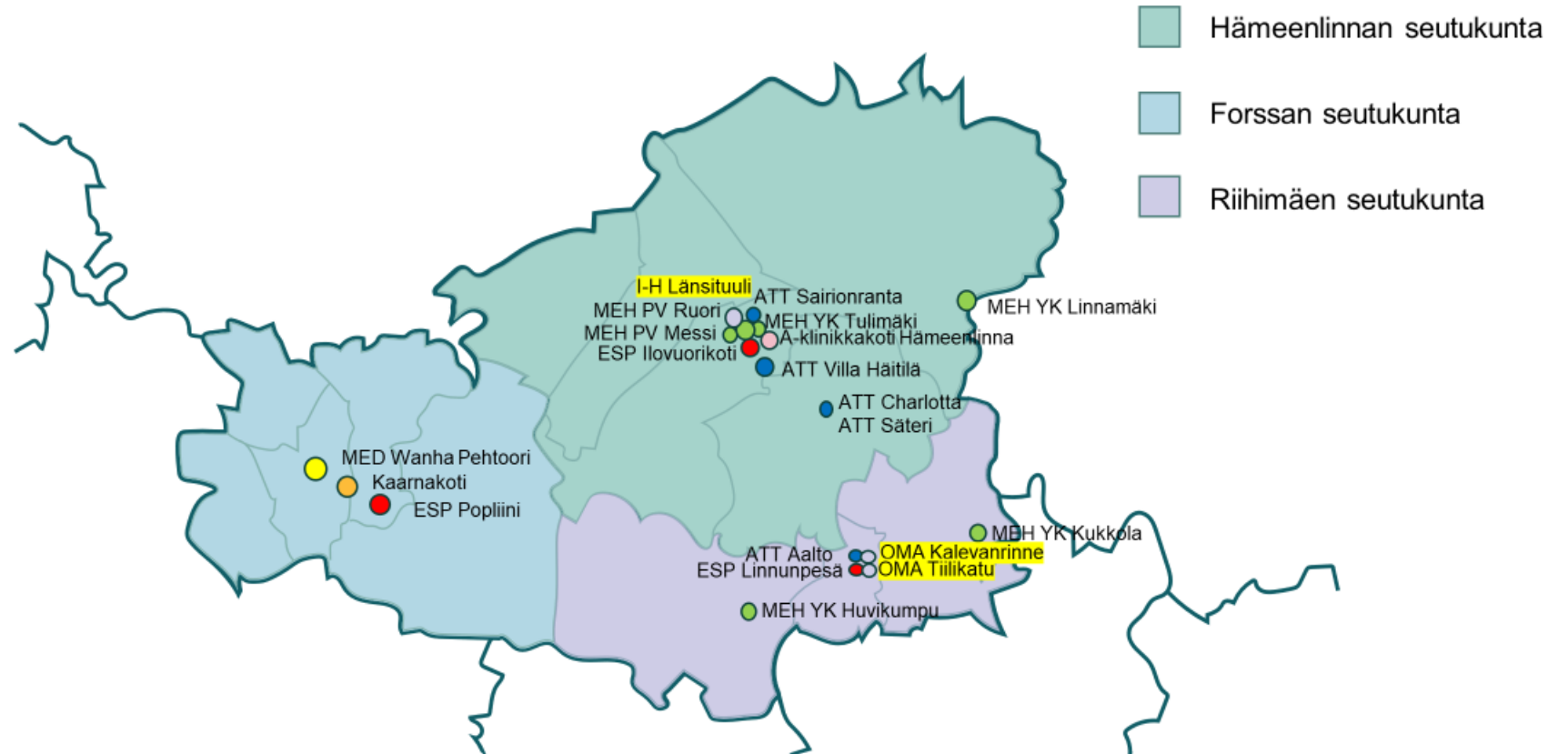
Integroituvat päihde- ja riippuvuuspalvelut

Päihdelaitoskuntoutus
Katkaisu- ja vieroitushoito
Päivätupa
Riippuvuuspalvelujen palveluohjaajat

MT Kalevanrinteen kuntoutumisyksikkö

15 ap ympärivuorokautinen palveluasuminen, pitkäaikainen
1 ap ympärivuorokautinen palveluasuminen, lyhytaikainen

Asumispalveluyksiköt kartalla

Kuvassa nykyiset kumppanit. Lisäksi erikseen tehty suoramarkintoja

Ostopalveluihin käytettävät määrärahat

Palveluluokka	TP 2024	TP 2025	KT 2026
MT tuettu asuminen	1 327 113	729 018	1 594 000
MT yhteisöllinen asuminen	4 598 263	4 136 021	2 059 000
MT ympärivuorokautinen palveluasuminen ml. perhehoito	6 903 712	6 407 853	5 692 660
PH tuettu asuminen	220 147	397 248	795 000
PH yhteisöllinen asuminen	368 353	379 608	428 000
PH ympärivuorokautinen palveluasuminen	1 313 379	829 347	301 000
Yhteensä	14 730 967	12 879 095	~~10 869 660~~

- 6,6 %
10 152 262,44 €

Hankinnalla pyritään ratkaisemaan, miten hyvinvointialueen kustannuksia voidaan vähentää -6,6 % vuodessa ja samalla varmistaa, että määrärahat riittävät erityisen haavoittuvassa asemassa olevien asiakkaiden lakisääteisten palveluiden toteuttamiseen.

Vuonna 2026 palvelujen ostoihin on käytettävissä **- 2 726 832,56 €** vähemmän rahaa, kuin vuonna 2025 tarvittiin lakisääteisten palvelujen järjestämisestä aiheutuneisiin kustannuksiin. Lisäksi vuosittain nousevaa kustannuskehitystä haastaa sopimuskohtaiset sovitut hinnanmuutokset, jotka ei huomioi hva:n taloustilannetta.

Talousarvion käyttösuunnitelma 2026

- Omien asumispalveluyksiköiden käyttöasteita nostetaan ja pyritään tunnistamaan sosiaalihuollon asumis- ja kuntoutuspalvelun tarpeessa olevat asiakkaat mahdollisimman varhain, jotta tukitoimien avulla voidaan lyhentää asiakkuuden kestoa ja estää raskaampiin palveluihin joutuminen

Mielenterveys- ja päihdepalvelut	Suunnitelma 2026
Asumis- ja kuntoutuspalvelut	
Dynamon interventio mahdollistaa useammalle asiakkaalle asumisen itsenäisemmin, jolloin tarve kalliimmille asumispalveluille vähenee	Asumispalveluiden ostot pysyvät budjetissa
Yhteisöllisen ja ympärivuorokautisen asumispalveluasiakkaiden määrä vähenee	Laskeva trendi
Kalevanrinteen ja Tiilikaudun täyttöaste nousee	> 85 %

Asumispalvelujen asiakkaat, joita hankinta koskisi (arvio 28.2.2026)

	Oma toiminta	In-House*	Takumäki	Sotkankoti	Ostopalvelut
Tuettu asuminen	1	86	10	15	44
Yhteisöllinen asuminen	11	32		10	109
Ympäri vuorokautinen palveluasuminen	18			6	144
Yhteensä: 486 asiakasta**	30	118	10	31	297

*Hämeenlinnan Erityisasuntosäätiö

** asiakasmäärä on arvio, koska tietoa ei ole saatavilla asiakastietojärjestelmistä.

- Hankinta koskee noin 300 Kanta-Hämeen hyvinvointialueen asukasta.
- Asiakkaiden määrä ja tuen tarpeen vaihtelevat kuukausittain. Arviolta **61,11 %** asiakkaiden palvelut järjestetään ostamalla palvelut yksityisiltä palveluntuottajilta.
- Ennen hyvinvointialueen käynnistymistä ainoastaan Riihimäen kaupungilla oli kaksi omaa asumispalveluyksikköä (Tiilikadun kuntoutumisyksikkö ja Kalevanrinteen kuntoutumisyksikkö, joiden toiminta siirtyi 1.1.2023 hyvinvointialueelle. Nykyiset omaan palvelutuotantoon Riihimäen kaupungilta vuokratut tilat ei mahdollista oman palveluntuotannon kasvattamista/ laajentamista.

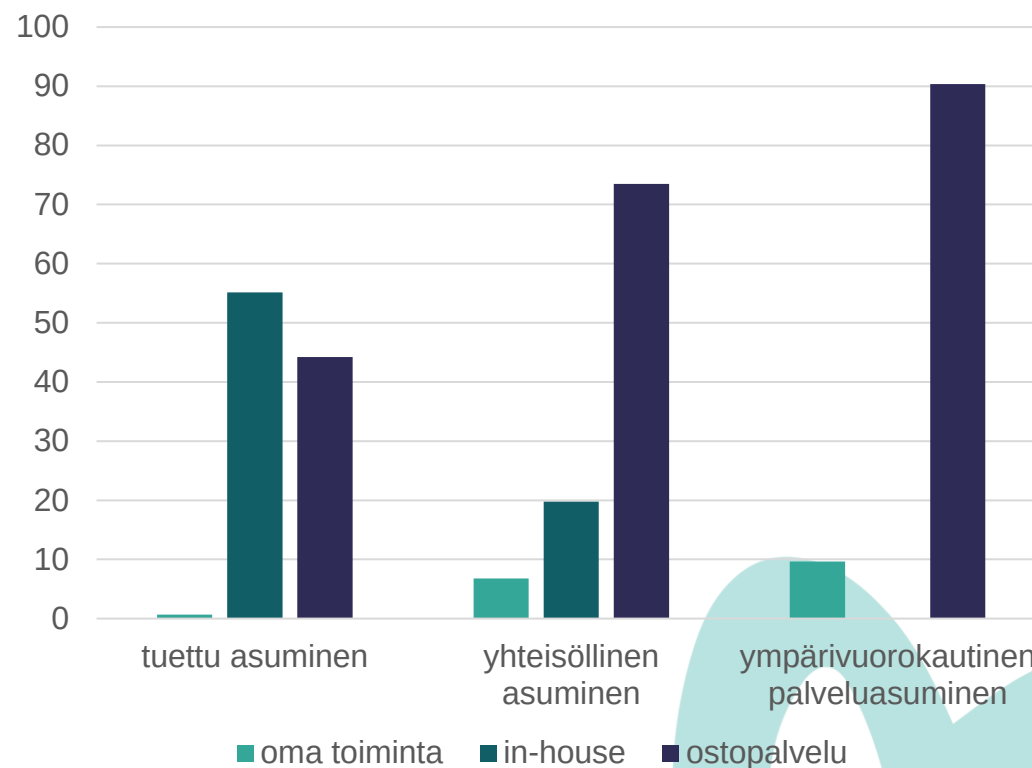

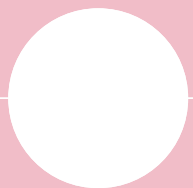
Palvelutuotannon omavaraisuus

	Oma toiminta	In-House	Ostopalvelut	Yhteensä
Tuettu asuminen	1 (0,64 %)	86 (55,13 %)	69 (44,23 %)	156
Yhteisöllinen asuminen	11 (6,79 %)	32 (19,75 %)	119 (73,46 %)	162
Ympäri- vuorokautinen palveluasuminen	16 (9,64 %)	0 (0 %)	150 (90,36 %)	166

Palvelualueen järjestämismäärästä olevien palvelujen tuotantotapa-analyysin tekeminen on aloitettu ja se on keskeneräinen.

Ostopalvelujen käyttö 28.2.2026

Hankinta 2026-

Suunniteltu hankintaprosessi

Kanta-Hämeen hyvinvointialueella tulee käynnistää kaksi erillistä kilpailutusta:

1. Mielenterveystyön sekä päihde ja riippuvuustyön erityispalvelujen asumispalvelut
2. Riippuvuuspalvelujen kuntouttava laitoshoidon sekä katkaisu- ja vieroitushoidon

Palveluiden luonteen ja keston vuoksi hankinta on tarkoitus toteuttaa kahdella eri hankintamallilla. Asumispalveluiden hankintaan sovelletaan vaikuttavuusperusteisuutta, ja pyritään kehittämään laajempaa ja pitkäkestoisempaa vaikuttavuusmallia. Riippuvuuspalvelujen hankinnassa asiakasvaikuttavuutta seurataan hoidon aikana ja hoidon jälkeen tehtävillä asiakaskyselyillä.

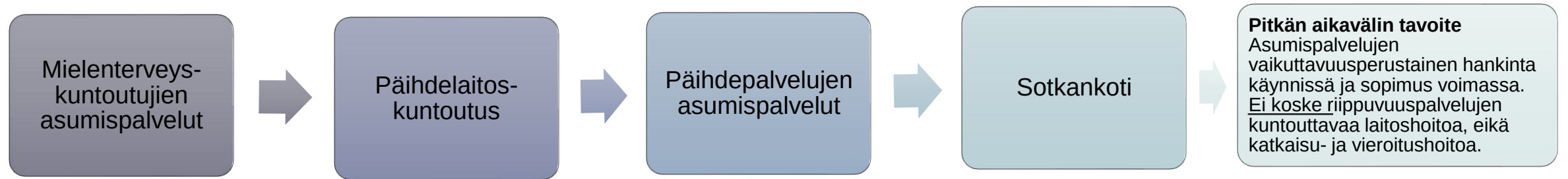
Nykyinen mielenterveyskuntoutujien asumispalvelujen puitesopimus on päättymässä 31.10.2026 ja riippuvuuspalvelujen kuntouttavan laitoshoidon sekä katkaisu- ja vieroitushoidon puitesopimus on päättymässä 31.12.2026. Palvelujen jatkuvuuden turvaamiseksi hankintamenettely tulee käynnistää vuoden 2026 aikana. Hyvinvointialueella ei ole omaa päihde ja riippuvuustyön kuntouttavaa laitoshoidoa, eikä mielenterveystyön ja päihde- ja riippuvuustyön asumispalveluissa oma tuotanto kata palvelutarvetta. Katkaisu ja vieroitushoidon tuotetaan osin omana toimintana, mutta kapasiteetti ei riitä kattamaan asiakasmääriä. Palvelujen kilpailuttaminen on ensisijaista suoraan hankintoihin nähden.

Mielenterveys ja päihde- ja riippuvuustilanteen heikentyminen ja asiakkaiden moninaiset palvelutarpeet edellyttävät eri tavoin profiloituneita yksiköitä ja toimivaa palveluvalikkoa. Hankittavat palvelut kohdistuvat yli 18-vuotiaille hyvinvointialueen asukkailla.

Hankintojen ennakoitujen kokonaisarvot perustuvat aluehallituksen hyväksymään hankintasuunnitelmaan (15.12.2025 § 453). Mielenterveys- ja päihde- ja riippuvuustyön asumispalvelujen kustannukset ovat noin 12 900 000 euroa vuodessa. Päihde- ja riippuvuustyön laitoshoidon palveluostoihin on varauduttu noin 500 000 eurolla vuodessa, josta katkaisu ja vieroitushoidon osuus on noin 50 000 euroa. Kuntouttavia laitoshoidojaksoja toteutuu vuosittain noin 80–90, keskimääräisen jakson keston ollessa neljä viikkoa.

Nykyiset sopimukset

Mielenterveys-kuntoutujien asumispalvelut, viimeinen optiokausi päättyy 31.10.2026.

Päihdehuollon laitосkuntoutus, sopimuskausi päättyy 31.12.2026.

Päihdepalvelujen asumispalvelut sopimus voimassa 31.12.2027 saakka.

Sotkankoti sopimus voimassa 31.3.2028 saakka.

Kiinteistö HVA:n vuokrakohde. Palveluntuottaja kilpailutettu tuottamaan palvelua. Asiakkaiden muuttuvat tarpeet ja palveluverkkomuutokset voi vaikuttaa sopimukseen.

Vaikuttavuusperusteisen hankinnan suunnittelu yhteistyökumppaneiden kanssa

- Vaikuttavuusperusteisen hankinnan kokonaisuuden suunnittelua on tehty yhteistyössä Linnan Kehitys Oy:n kanssa. Mikäli päätös hankinnan aloittamisesta tehdään, niin valmistelua jatketaan yhteistyössä Linnan Kehitys Oy:n, Hämeenlinnan kaupungin ja Työhämeen kanssa.
- Linnan Kehitys Oy on hakenut ja saanut hankinnan suunnitteluun rahoitusta Sitralta.
- Asumispalveluja koskeva vaikuttavuusperustainen hankinta on vaiheittainen ja systeminen prosessi, joka etenee pienistä alkuvaiheen vaikuttavuuskomponenteista kohti pidemmällä aikavälillä suunniteltavaa laajempaa ja kokonaisvaltaisempaa vaikuttavuuden hyödyntämistä.
- Asumispalveluja koskevan vaikuttavuusperustaisen hankinnan perusajatuksena on, että tilaaja ei maksaisi pelkästään suoritteista vaan todellisista tuloksista ja vaikutuksista. Sopimuskauden alusta lähtien palveluntuottajien olisi tuotettava hyvinvointialueelle vaikuttavuuden mittaamiseen tarvittavaa dataa. Tavoitteena olisi saada aikaan mitattavia tuloksia.

Sosiaalihuollon palvelu-uudistus

- Uudistuksella tavoitellaan 100 miljoonan euron säästöä hyvinvointialueiden valtionrahoitukseen. Hyvinvointialueiden rahoitusta vähennettäisiin portaittain siten, että vuonna 2027 säästöjä syntyisi 50 miljoonaa euroa ja vuodesta 2028 alkaen toiset 50 miljoonaa euroa. Luonnos hallituksen esityksestä tulee lausunnoille keväällä 2026, ja hallituksen esitys annetaan eduskunnalle syksyllä 2026. Hankintaprosessin aikana tulisi seurattavaksi mahdolliset lainsäädännön muutokset.
- **Ehdotus:** päihde- ja riippuvuustyön palveluja sekä mielenterveystyön palveluja koskevasta erillisestä yleissääntelystä (SHL 24 ja 25 §) luovuttaisiin, koska niitä koskevilla pykälillä ei ole itsenäistä sisältöä. Asumispalveluja koskevista erityisistä palveluista (SHL 24 a ja 25 a §) luovuttaisiin, koska tukea ja palveluita tulisi järjestää yleisten kaikkia asiakasryhmiä koskevien säännösten perusteella, myös esimerkiksi mielenterveyskuntoutujille, ottaen huomioon palvelun toteuttamisessa eri asiakasryhmien erityiset ja toisistaan eriävät tarpeet. Näitä olisivat esimerkiksi päihteiden ongelmakäytöstä, muusta riippuvuuskäyttäytymisestä sekä mielenterveysongelmista aiheutuvat tuen tarpeet.
- **Ehdotus:** kaksi uutta/ uudelleenmuotoiltua palvelua korvaisivat päihde- ja riippuvuustyön erityisenä palveluna nykyisin järjestettävän sosiaalihuoltolain 24 a §:n mukaisen päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut -sääntelyn (asumispalveluja lukuun ottamatta). Nykyinen 24 a § uudistettaisiin koskemaan vain avomuotoista päihde- ja riippuvuustyötä, jolloin laitospalveluista päihde- ja riippuvuustyöstä tehtäisiin oma palvelupykälänsä. Vaihtoehtoisesti laitospalveluista päihde- ja riippuvuustyön sisällöt yhteensovitettaisiin laitospalvelut -sääntelyn kanssa, mikäli se jäisi palvelulainsäädäntöön.

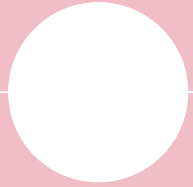
Lähde: Sosiaalihuollon palvelu-uudistus. Työryhmän ehdotukset. (2026) Sosiaali- ja terveysministeriö. Raportteja ja muistioita: 2026:5

Sosiaalihuollon palvelu-uudistus

Otsikko	Keskeinen sisältö
Toimintakyvyn ja osallisuuden tuki	- Työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuesta säädettäisiin jatkossa pelkästään sosiaalihuoltolaissa. - Toiminnasta käytettäisiin laissa nimeä työikäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuki - Sosiaalisen kuntoutuksen säännös, laki kuntouttavasta työtoiminnasta ja vammaisten työllistymistä tukevaa toimintaa ja työtoimintaa koskevat pykälät kumottaisiin
Kotona asumisen tuki	Tukipalvelut ja kotihoito, lapsiperheiden kotipalvelu sekä tuettu asuminen siltä osin kuin se ei sisällä asunnon järjestämistä, yhdistetään yhdeksi kotona asumisen erilaisia tuen muotoja sisältäväksi palveluksi
Asumispalvelut	- Asumispalveluilla tarkoitetaan tässä yhteydessä kokonaisuutta, jossa asunto ja asumista tukevat palvelut liittyvät kiinteästi toisiinsa - Jatkossa asumispalveluita olisivat tukiasuminen (sis. tuettu asuminen tukiasunnossa ja yhteisöllinen asuminen), ympärivuorokautinen palveluasuminen ja laitospalvelut.
Päihteistä ja riippuvuuksista irrottautumisen tuki	- Sisältäisi kaksi palvelua - Jatkossa olisi velvollisuus järjestää avomuotoista päihde- ja riippuvuustyön palvelua - Lisäksi velvollisuus olisi järjestää laitospalveluita päihde- ja riippuvuuspalvelua (sis. perhekuntoutus)
Tilapäinen asuminen	- Hyvinvointialueen on järjestettävä tilapäinen asuminen erilaiset asiakastarpeet ja tilanteet huomioiden. - Ajallisesti lyhytkestoista ja vastuu asumisen järjestämisestä ensisijaisilla toimijoilla (esim. kunta), ellei asumiseen liittyviä tuen tarpeita ole

Lähde: Pekkarinen, A., Aarnio, N. (2026) Koonti sosiaalihuollon palvelu-uudistukseen liittyvien työryhmien esityksistä, diasarja

Mielenterveystyön ja päihde-ja riippuvuustyön erityispalvelujen asumispalvelut

Mielenterveystyön ja päihde- ja riippuvuustyön erityispalvelujen asumispalvelujen hankinnan osa-alueet

- Osa-alue 1: Arjen toimintakykyä ja osallisuutta tukeva palvelu, kotona asumisen tuki
  - Tuettu asuminen
    - päihdekuntoutujien tuetun asumisen sopimus voimassa 31.12.2027 saakka.
- Osa-alue 2: Arjen toimintakykyä ja osallisuutta tukeva palvelu, asumispalvelut
  - Yhteisöllinen asuminen, kevyt asuminen
  - Yhteisöllinen asuminen, vahvempi asuminen
  - Yhteisöllinen asuminen, vahvempi tuki, päihteet salliva asuminen
- Osa-alue 3: Arjen toimintakykyä ja osallisuutta tukeva palvelu, asumispalvelut
  - Ympäri vuorokautinen palveluasuminen
  - Ympäri vuorokautinen palveluasuminen, päihteet salliva
  - Vaativa ympäri vuorokautinen palveluasuminen, ERHO
    - Päihdedementia-asumisen sopimus voimassa 31.12.2027 saakka.
- Osa-alue 4: Sotkankoti sopimus voimassa 31.3.2028 saakka.

Erillinen hankinta:

- Riippuvuuspalvelujen kuntouttavan laitoshoidon ja katkaisu- ja vieroitushoidon hankinta.

Tuettu asuminen ShL 21 a §

Tuettu asuminen on asiakkaan omassa kodissa toteutettavaa sosiaaliohjauksellista tukea. Se on tarkoitettu henkilöille, jotka tarvitsevat apua itsenäisen asumisen turvaamiseen, arjen hallintaan ja omatoimisuuden vahvistamiseen. Palvelu on määräaikainen, tavoitteellinen ja kuntouttava, ja sen sisältö määräytyy asiakkaan yksilöllisen palvelutarpeen mukaan.

Keskeistä:

- Toteutuu asiakkaan omassa kodissa.
- Tuki koostuu ohjauksesta ja neuvonnasta, ei hoivasta.
- Apu voi liittyä: arjen rutiineihin, talousasioihin, terveyden ja hyvinvoinnin tukeen, sosiaalisiin tilanteisiin, palveluihin kiinnittymiseen.
- Tavoite on asiakkaan toimintakyvyn vahvistaminen ja itsenäisempi asuminen.
- Palvelu toteutetaan sovittujen tapaamisten kautta.

Yhteisöllinen asuminen ShL 21 b §

Yhteisöllinen asuminen on palveluntuottajan hallinnoimissa tiloissa järjestettävää asumisyksikkömuotoista palvelua, jossa asiakkaalla on oma asunto sekä mahdollisuus osallistua yhteisölliseen toimintaan. Tuki on arjen ohjausta, kuntouttavaa työskentelyä ja sosiaalista tukea. Yksikössä on henkilöstön läsnäoloa päivä- ja ilta-aikaan, mutta ei jatkuvaa yövalvontaa, ellei sitä erikseen hankita.

Keskeistä:

- Asiakkaalla oma huoneisto + yhteisiä tiloja.
- Tuki on päivittäistä, mutta ei ympärivuorokautista.
- Sisältää ohjausta arjen taidoissa, terveyden ja hyvinvoinnin tukemista, sosiaalista ja yhteisöllistä toimintaa.
- Voidaan myöntää kevyempänä tai vahvempana versiona (esim. päihteet salliva yksikkö).
- Tavoite on kuntoutuminen ja siirtyminen kevyempiin palveluihin tai itsenäiseen asumiseen.

Ympäri vuorokautinen palveluasuminen ShL 21 c §

Ympäri vuorokautinen palveluasuminen on asumispalvelua, jossa asiakkaalla on oma asunto asumisyksikössä ja hän saa hoitoa, tukea ja valvontaa vuorokauden ympäri. Palvelu sisältää välittömän avun tarpeen mukaan myös yöaikaan. Tukea annetaan niille, joiden toimintakyky on laskenut niin paljon, että he eivät kykene asumaan omassa kodissa tai kevyemmissä asumismuodoissa.

Keskeistä:

- 24/7 henkilöstö paikalla – tuki ja turva ympäri vuorokauden.
- Sisältää hoivan, arjen tuen, lääkehoidon, ateriat, siivouksen ja sosiaalisen toiminnan.
- Suunnattu asiakkaille, joilla on vaikea toimintakyvyn aleneminen (mm. psykiatriset oireet, päihde- ja riippuvuuskäyttäytyminen, neuropsykiatriset haasteet).
- Tavoitteena toimintakyvyn vahvistaminen, turvallisuus ja arjen sujuvuus; joillekin myös pitkäaikainen ratkaisu.

Sotkankoti

Kohderyhmä: yli 18-vuotiaat päihdekuntoutujat, jotka tarvitsevat tilapäistä, tuettua, yhteisöllistä tai ympärivuorokautista asumista turvallisessa ja kuntoutumista edistävässä ympäristössä. Toiminta perustuu toipumisorientaatioon: osallisuus, voimavarat, toivo ja yksilölliset tavoitteet keskiössä.

Tarjottavat palvelumuodot ja paikkamäärät

- Tuettu asuminen (15 paikkaa) – tavoitteellista ohjausta asiakkaan kotiin.
- Yhteisöllinen asuminen (10 paikkaa) – itsenäistä asumista tukevassa yhteisössä.
- Ympärivuorokautinen asuminen (10 paikkaa) – jatkuva tuki ja valvonta.
- Tilapäinen asuminen (1 paikka) – äkilliseen tarpeeseen.

Tavoite:

Päihteetön yksikkö. Mahdollistaa asiakkaalle kuntoutuminen kohti itsenäistä asumista, toimintakyvyn vahvistuminen ja turvallinen arki.

Kiitos!

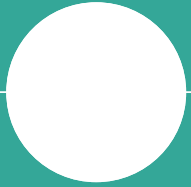

Lisätietoja:

Palvelupäällikkö Tanja Kannonmaa

puh. 040 330 6619, s-posti: tanja.kannonmaa@omahame.fi

Riippuvuuspalvelujen kuntouttavan laitoshoidon ja katkaisu- ja vieroitushoidon hankinta

Päihde- ja riippuvuustyön laitospalvelut

- Päihde- ja riippuvuustyön (SHL 24 §) tehtävänä on ehkäistä päihde- tai muita riippuvuuksia ja mielenterveystyön (SHL 25 §) edistää mielenterveyttä tarjoamalla tukea oikea-aikaisesti osana sosiaalihuoltolain 14 §:n mukaisia yleisiä palveluja. Päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut (SHL 24 a §) täydentävät sosiaalihuoltolain mukaan muita lain 14 §:ssä tarkoitettuja päihitteettömyyttä tukevia tai päihteiden ongelmakäytön vuoksi tarvittavia yleisiä sosiaalipalveluja.
- Päihde- ja riippuvuustyössä yleiset palvelut yleensä riittävät silloin, kun ongelmat eivät ole äärimmäisiä, ihmisellä on omia sosiaalisia verkostoja, hän on mielenterveys-, päihde- ja riippuvuushoidon piirissä ja hänen toipumisensa on edistynyt. Erityisiä päihde- ja riippuvuustyön palveluja taas tarvitaan usein silloin, kun ongelmat ovat vaikeita ja yhteen kietoutuneita, ihminen on jäänyt peruspalvelujen ulkopuolelle tai muut palvelut eivät ole riittäviä tai tarkoituksenmukaisia.
- Pääperiaatteena on saada palvelut avohuoltona. Jos nämä palvelut eivät riitä tarvitaan laitospalveluja.

Lähde: Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2026:5

Hankinta yleisesti

- Hankinta koskee sosiaalihuollon yli 18-vuotiaiden päihde- ja riippuvuustyön erityispalvelujen asiakkaille hankittavia laitospalveluja.
- Hankinnassa kilpailutetaan päihde- ja riippuvuustyön kuntouttavat laitospalvelut sekä vieroitus- ja katkaisuhuoltoja pieni määrä.
- Nykyinen hankintasopimus päättyy 31.12.2026 ja tarvitaan seuraaville vuosille uusi sopimus. Tällä hetkellä palveluntuottajia on noin 15, mutta kaikilta ei ole ostettu. Etusijajärjestys määrää, mutta myös asiakkaiden ongelmat, sillä yksiköt ovat profiloituneet eri tavoin
- Oma-Hämeellä ei ole omaa kuntouttavaa laitoshuoltoa. Oma tuotanto ei tule tällä aikataululla kyseeseen. Tulevaisuudessa voi miettiä, kannattaako omaa tuotantoa olla.
- Katkaisu- ja vieroitushuoltoa on omana tuotantona, mutta aina se ei riitä ja aina omaa yksikköä ei voi käyttää asiakkaiden tilanteista johtuvista syistä. Lain mukaan tulee ensisijaisesti kilpailuttaa, kuin tehdä suoramarkkinasopimuksia.
- Hankinnan arvo on noin 560 000 euroa vuodessa, josta noin 60 000 katkaisu- ja vieroitushuoltoa.
- Kuntouttavan laitoshoidon jaksoja on vuositasolla noin 80-90. Jakso kestää keskimäärin 4 viikkoa.

Katkaisu- ja vieroitushoito

- Katkaisu ja vieroitushoito tarjoaa Kanta-Hämeen hyvinvointialueen täysi-ikäisille asukkaille ympärivuorokautista lääkkeellistä vieroitusoireiden hoitoa, korvaushoidon aloitusta tai lääkkeen vaihtoa, kun se on perusteltua tehdä osastolla. Hoitoon hakeudutaan lääkärin tai päihdetyöntekijän läheteellä. Lähete tulee Kanta-Hämeen hyvinvointialueen lääkäriltä ja palvelun tilaamisesta vastaa riippuvuushoidon sosiaaliohjaajat. Hoitoa tarjotaan kaikkien riippuvuutta aiheuttavien päihteiden vieroitukseen. Hoidon aikana arvioidaan myös potilaan fyysistä terveydentilaa ja sosiaalipalvelujen tarvetta.
- Jokaiselle potilaalle laaditaan yksilöllinen hoitosuunnitelma tulohaastattelun yhteydessä, viimeistään seuraavana arkipäivänä Tähän osallistuu asiakkaan lisäksi yksikön lääkäri, sairaanhoitaja tai lähihoitaja ja mahdollisesti palveluohjaaja. Suunnitelma kirjataan potilastietojärjestelmään, ja siihen kirjatut lääkehoidon suunnitelmat, tutkimukset ja hoidon arvioitu kesto määrittävät päivittäishoidon toteutuksen. Suunnitelmaa päivitetään aina tarvittaessa hoidon aikana. Potilaalla on hoidon aikana oikeus saada palveluohjaajan apua jatkohoidon järjestämiseen. Tämä palveluohjaus tulee Kanta-Hämeen hyvinvointialueelta.

Kuntouttava laitoshoido

- Palvelu perustuu yksilölliseen hoitosuunnitelmaan. Hoitoon kuuluu terveystalvelut, lääkehoito, päihdetestit, majoitus 1 hengen huoneessa, ravitsemussuositusten mukaiset ateriat, harrastusmahdollisuudet ja jatkohoidon suunnittelu. Laitoshoidon tavoitteena on riippuvuusongelmasta kärsivän asiakkaan kokonaisvaltainen kuntoutuminen tai päihteen elämäntapa tai muu riippuvuuskäyttäytymisessä tavoiteltu muutos. Kuntoutus aloitetaan, toteutetaan ja päätetään yhteistyössä tilaajan kanssa.
- Kohderyhmänä ovat alkoholi-, huume-, lääke- ja monipäihderiippuvaiset asiakkaat sekä kaksoisdiagnoosi- ja korvaushoitoasiakkaat sekä toiminnallisista riippuvuuksista kärsivät asiakkaat. Kohderyhmänä on monipäihderiippuvaisten asiakkaiden tehoste- ja intervallijaksot sekä vieroitushoitajakset ja niiden jatkohoidot. Kuntoutuksessa kiinnitetään huomiota myös kuntoutuajan huollossa olevan lapsen/lapsien tai muiden läheisten hoidon ja tuen tarpeeseen.
- Laitoshoidon aluksi, lopuksi ja aikana päihteettömyyttä arvioidaan kliinisen arvion lisäksi laboratoriokokein, huumevirtsanäyttein ja alkometripuhallutuksin. Palveluntuottaja vastaa em. näytteiden kustannuksista. Laitoshoidotjakson aikana Oma Hämeen riippuvuuspalvelujen palveluohjaajat seuraavat asiakkaiden kuntoutumista jakson aikana olemalla yhteydessä yksikköön ja asiakkaisiin. Laitosjakson jälkeen asiakkaille lähetetään kysely tietyin väliajoin, miten päihteettömyys pitää.

Tuotteet

---

1. Katkaisu- ja vieroitushoito laitoksessa, €/ vrk (alv. 0%)
2. Päihdelaitoskuntoutus, perustaso, €/ vrk (alv. 0 %)
3. Päihdelaitoskuntoutus, vaativa taso (sis. korvaushoito) €/ vrk (alv. 0 %)
4. Muu hoito= toiminnallisten riippuvuuksien kuntoutus, €/ vrk (alv. 0 %)

Tuotteita mietitään vielä tarkemmin markkinavuoropuhelussa yksiköiden kanssa.
Palvelukuvaus lähetetään kommentoitavaksi markkinavuoropuheluun osallistuville.

Kiitos!

Lisätietoja:

Palvelupäällikkö Tuulikki Forssén

puh. 040 765 0715, s-posti: tuulikki.forssen@omahame.fi

